

Udskriftsdato: 19. december 2025

2017/1 BSF 41 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om at ophæve EU's kodeks for onlineadfærd

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 29. november 2017 af Kenneth Kristensen Berth (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Mikkil Dencker (DF), Karina Due (DF), Søren Espersen (DF), Claus Kvist Hansen (DF), Peter Kofod Poulsen (DF), Peter Skaarup (DF) og Hans Kristian Skibby (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om at ophæve EU's kodeks for onlineadfærd

Folketinget pålægger regeringen at meddele Rådet for Den Europæiske Union, at regeringen vil arbejde for at få ophævet aftalen om et adfærdskodeks til at imødegå ulovlige hadefulde ytringer på internettet, der er indgået imellem Europa-Kommissionen, Facebook, Twitter, YouTube og Microsoft.

Endvidere pålægger Folketinget regeringen aktivt at modarbejde Europa-Kommissionens eventuelle planer om at gøre adfærdskodekset retligt bindende eller på anden måde vedtage retligt bindende regler, der begrænser unionsborgernes ytringsfrihed eller på anden måde udøver statslig censur på sociale medieplatforme.

Bemærkninger til forslaget

Det er politikernes opgave at beskytte danskerne og resten af EU-borgerne mod censur, ikke udsætte dem for den. Dansk Folkeparti ønsker derfor, at den danske regering aktivt arbejder for at få fjernet EU's adfærdskodeks for, hvad der anses som tilladelig adfærd og sprogbrug på internettet og i særdeleshed på sociale medier (»Code of Conduct on Countering Illegal Hate Speech Online«, Europa-Kommissionen, Facebook, Microsoft, Twitter og YouTube, 2016).

Adfærdskodekset følger af en aftale mellem Europa-Kommission (Kommissionen) og virksomhederne Facebook, Twitter, YouTube og Microsoft, og i kodekset anvendes det stærkt mistænkelige begreb hadefulde ytringer – et begreb, der er så løst defineret, at det kan bruges til at ulovliggøre legitime og kritiske meningsytringer. Det kan eksempelvis være bekymring over samfundsudviklingen, frustration over politikernes beslutninger eller magtesløshed over en oplevet dårlig behandling fra indvandreres/migranternes eller det offentlige systems side. De fire it-giganter skal ifølge aftalen bekæmpe hadefulde ytringer online ved at fjerne dem inden for 24 timer efter underretning og ved at finde og fremme såkaldte uafhængige modfortællinger til den opfattede hadefulde internetadfærd (»Europa-Kommissionen og IT-virksomheder offentliggør adfærdskodeks mod ulovlig hadefuld tale på internettet«, Europa-Kommissionen, den 31. maj 2016).

I december 2016 udtalte EU's kommissær for retlige og indre anliggender, Věra Jourová, at de it-firmaer, som har indgået aftalen om adfærdskodekset, ikke har gjort nok for at fjerne hadefuldt indhold, og at Kommissionen vil foreslå lovgivning, hvis ikke it-firmaerne fjerner mere indhold hurtigere. Med en sådan trussel om lovgivning fra Kommissionens side må det også siges at være så som så med frivilligheden i den indgåede aftale (»EU-kommissær advarer Facebook: Tag større ansvar for at stoppe falske nyheder«, Mandag Morgen, den 1. februar 2017, og »EU accuses Facebook and Twitter of failing to remove hate speech«, The Telegraph, den 5. december 2016).

Adfærdskodekset er desuden overflødigt og løser intet problem. I Danmark har vi injurielovgivningen, ligesom straffelovens § 266 b (racismeparagraffen) forbyder offentlige udtalelser, der diskriminerer bestemte grupper med trusler, latterliggørelse eller nedværdigende tale. Der findes ligeledes en række paragraffer, der forbyder billigelse og fremme af terror, trusler og tilskyndelse til strafbare handlinger. I Danmark håndhæves disse bestemmelser aktivt, også over for personer, der har ytret sig på sociale medier. Problemet med adfærdskodekset er, at der indføres overstatslig censur på sociale medier – en censur, der ifølge den danske grundlov er ulovlig.

Adfærdskodekset går dog videre end de danske bestemmelser og knytter an til både medlemsstaternes nationale lovgivning og EU's rammeafgørelse, hvor hadefulde ytringer reguleres på EU-niveau. Rammeafgørelsens definition af hadefulde ytringer er dog ganske uklar og fastslår, at »Da medlemsstaternes kulturelle og retlige traditioner i et vist omfang er forskellige, især på dette område, er en fuldstændig harmonisering af straffelovgivningerne ikke mulig på nuværende tidspunkt.« (Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen).

Adfærdskodekset bliver altså indført uden hensyn til de retslige forskelle mellem EU-landene og herhjemme i direkte strid med den danske grundlov. Det danske samfund er og skal være baseret på en fri og åben debat og kritik af alt, inklusive religion og politik.

Disse problemer forstærkes af, at der med adfærdskodekset indføres en form for privatiseret internet-censur, der i modsætning til nationale procedurer vil ske uden offentlighed og retssikkerhedsmæssige garantier. Når Kommissionen beder private virksomheder om at indføre censur af brugernes/borgernes ytringsfrihed, er det en måde at dømme uden om retssystemet. EU bryder derfor efter forslagsstillernes opfattelse den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6 om retten til en retfærdig rettergang.

Det er således private aktører som Facebook, Twitter m.v., der skal afgøre, hvorvidt bestemt indhold på internettet overskrider de uklare og ofte modstridende grænser for ytringsfriheden, der gælder på EU-niveau. Det indebærer en risiko for, at også indhold, der efter nationale regler er lovligt, vil blive fjernet, ligesom firmaernes praksis vil være usammenhængende og uigennemskuelig. Eftersom en meget væsentlig del af den offentlige debat i dag foregår på sociale medier og på tværs af grænser, medfører adfærdskodekset en vidtgående begrænsning af ytringsfriheden uden de demokratiske retssikkerhedsgarantier, der følger med, når begrænsninger af denne frihedsrettighed vedtages af nationale parlamenter.

Regeringen må minde Rådet for Den Europæiske Union (Rådet) og Kommissionen om, at artikel 11 i EU's charter om grundlæggende rettigheder beskytter ytringsfriheden, og at det er et krav, at begrænsninger af ytringsfriheden er strengt nødvendige, står mål med det formål, der vil opnås, og har en klar og gennemskuelig lovhjemmel. Disse betingelser lever adfærdskodekset ikke op til.

Det er vigtigt, at regeringen tilkendegiver i Rådet, at der må være en klar adskillelse mellem de retningslinjer, som private virksomheder selv opstiller for deres brugere på sociale medier, eksempelvis Facebook, og den situation, som adfærdskodekset har skabt, hvor det er Kommissionen, der tager initiativ til at begrænse EU-borgernes ytringsfrihed. Et censursamarbejde mellem EU og private virksomheder med det formål at undertrykke bestemte politiske holdninger er et klart brud på vores demokrati og et brud på den europæiske menneskerettighedskonvention artikel 14 – forbud mod diskriminering.

I det lys er det uacceptabelt, at Kommissionen giver mandat til, at private »vagtværn« på internettet kan agere dommere og slette ytringer på baggrund af et ønske om at styre den politiske debat et bestemt sted hen eller direkte lukke den ned.

Med indførelse af et adfærdskodeks, der dikteres af en overstatslig organisation, har Kommissionen overskredet en grundlovssikret frihedsrettighed (grundlovens § 77 om ytringsfrihed), EU-Traktatens (TEU) artikel 6 om grundlæggende rettigheder, EU's charter om grundlæggende rettigheders artikel 11 samt den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6 (ret til retfærdig rettergang), artikel 10 (ytringsfrihed), artikel 14 (forbud mod diskriminering) og artikel 17 (forbud mod misbrug af rettigheder).

EU bør fokusere på, hvad der er henholdsvis lovlig og ulovlig hadtale. Det er ifølge grundloven lovligt at udtale sig kritisk om alt, men ikke at opfordre til vold eller til at chikanere nogen. EU overskrider sine rettigheder, afliver ytringsfriheden og er ude på et moralistisk skråplan, når man vil ændre almindelig lovlig kritisk tale til såkaldte hadefulde ytringer og gøre disse til forbrydelser, og når man vil bede private virksomheder om aktivt at modgå uønskede udlægninger af virkeligheden. Grundlovsfædrene advarede mod censuren og udfærdigede grundloven for at sikre folkets ret. Danmarks grundlov står – for Danmark – over EU's love.

Til genopfriskning lyder Danmarks Riges Grundlovs, § 77 således: »Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres.« (Forslagsstillernes understregning.)

Folketinget pålægger derfor regeringen i 2017 officielt at tilkendegive i Rådet, at Danmark omgående ønsker at stoppe censuren af det danske folk, og foreslå, at EU's adfærdskodeks ophæves i hele EU.

Skriftlig fremsættelse

Kenneth Kristensen Berth (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at ophæve EU's adfærdskodeks for onlineadfærd.

(Beslutningsforslag nr. B 41)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.